

Patriarhul Daniel: Sfântul Nicolae este chipul iubirii sfinte, milostive și smerite (Text integral)

„Sfântul Nicolae este chipul iubirii sfinte, milostive și smerite”, a spus Părintele Patriarh Daniel miercuri, la sărbătoarea Sfântului Ierarh Nicolae, arhiepiscopul Mirelor Lichiei.

Preafericirea Sa a rostit cuvântul de învățătură din cadrul Sfintei Liturghii oficiate la Paraclisul istoric „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Reședința Patriarhală.

„De-a lungul veacurilor, Sfântul Nicolae a devenit simbolul unei civilizații creștine în care generozitatea sau dărnicia ocupă un loc central”, a mai explicat Patriarhul României.

Text integral, revizuit de autor:

Sfântul Nicolae este chipul iubirii sfinte, milostive și smerite
„Minunat este Dumnezeu întru Sfinții Lui” (Psalm 67, 36)

Astăzi Biserica noastră face pomenirea Sfântului Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirei Lichiei. Acest sfânt este unul dintre cei mai populari sfinți, atât în Răsărit, cât și în Apus. Sfântul Nicolae este foarte popular pentru că a fost foarte bun. El s-a născut

În anul 270 în Asia Mică, într-o localitate numită Patara.

Părinții săi, Teofan și Nona, au fost foarte credincioși, dar au murit în timpul unei epidemii. Prin urmare, pruncul a fost crescut de un unchi al său, care se numea tot Nicolae, ca și nepotul său, iar acest unchi era episcop în orașul Patara.

Acesta i-a dăruit nepotului său o educație aleasă și l-a învățat mai ales evlavia și dragostea față de Biserică. Sfântul Nicolae deci a fost de mic un om evlavios, iar averea pe care a moștenit-o de la părinții săi a împărțit-o săracilor. Era foarte milostiv și oferea ajutor celor neajutorați.

Cu timpul, unchiul său, episcop al Patarei, a rânduit ca tânărul Nicolae să fie hirotonit preot. Ca preot, acesta era foarte evlavios și foarte milostiv.

Mai târziu, Sfântul Nicolae a ajuns în orașul Mira Lichiei unde a fost ales episcop. Se spune că după moartea episcopului de la Mira Lichiei, credincioșii se întrebau cine le va fi episcop în locul celui care a decedat.

Aceștia s-au gândit că cel mai bine este să lase pe Dumnezeu să aleagă, și anume cel care va veni primul la biserică, acela să fie ales episcop. Prin lucrarea lui Dumnezeu, primul care a venit la biserică de dimineață a fost tocmai Nicolae. Astfel, el a fost ales episcop al Mirei Lichiei.

Ca episcop al Mirei Lichiei, el a fost întemnițat în timpul împăratului roman de Răsărit, Liciniu, care a persecutat pe creștinii din Asia Mică, în jurul anului 320, dar a fost eliberat de către împăratul Constantin cel Mare, care a biruit pe Liciniu în anul 324, și a devenit singurul împărat în tot Imperiul Roman.

1. În acea vreme însă s-a iscat o erezie mare, adică o rătăcire de la dreapta credință, răspândită de preotul Arie din Alexandria, care învăța că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, nu ar fi egal cu Dumnezeu Tatăl, deoarece El ar fi o creatură sau o făptură îndumnezeită, dar nu ar fi Dumnezeu, de aceeași ființă cu Tatăl.

Prin urmare, împăratul Constantin cel Mare a convocat Sindul I Ecumenic de la Niceea, din anul 325. La acest sinod ecumenic, Sfântul Ierarh Nicolae s-a arătat apărător al dreptei credințe și l-a mustrat pe Arie.

Sfântul Ierarh Nicolae împreună cu Sfântul Ierarh Spiridon al Trimitundei și cu Sfântul Atanasie, diaconul din Alexandria, au apărat credința ortodoxă și au mărturisit că Mântuitorul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel veșnic, este deoființă cu Tatăl și este Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat.

Așadar, Sfântul Nicolae a fost apărător al credinței sau îndreptător credinței, după

cum se spune în troparul său. În limba greacă este numit dreptar al credinței (Κανόνα πίστεως), adică el este o măsură, un model de credință ortodoxă.

2. El a devenit popular, adică iubit de popor, mai ales pentru multele sale milostenii. Dumnezeu l-a învrednicit să fie și făcător de minuni. El a eliberat din temniță trei tineri ofițeri care erau acuzați de trădare față de împărat de către eparhul Avlavie, guvernatorul provinciei Lichia.

Sfântul Nicolae l-a mustrat pe acesta în vis și i-a spus împăratului Constantin cel Mare că cei trei tineri care urmau să fie condamnați la moarte sunt nevinovați. Astfel, Sfântul Nicolae i-a apărat, deoarece acești tineri au fost învinuiți pe nedrept, din invidie. Deci Sfântul Nicolae este și un om al dreptății, un apărător al celor care sunt prizonieri sau învinuiți pe nedrept.

De asemenea, Sfântul Ierarh Nicolae a ajutat foarte mulți săraci. Se cunoaște faptul că a ajutat cu bani trei fete care nu se puteau mărita, fiind foarte sărace, iar tatăl acestora avea intenția să le vândă pentru desfrânare, ca să scape de sărăcie. Însă Sfântul Nicolae, auzind de aceasta, a ajutat fetele ducând pe ascuns, discret, pungi cu bani, pentru ca fetele să se poată mărita și să scape de păcatul desfrânării.

De asemenea, Sfântul Ierarh Nicolae a făcut o minune în timpul unei secete foarte mari, când prețurile la cereale erau și ele foarte mari. El a îndreptat o corabie cu grâu spre cetatea Mira Lichiei care era înfometată, salvând de la moarte mii de vieți omenești. Tot Sfântul Nicolae a ocrotit o mulțime de oameni naufragiați.

De aceea, el este până astăzi considerat patronul sau ocrotitorul spiritual al corăbierilor, al marinarilor. În Grecia, există mai multe vapoare de croazieră cu mai multe etaje, iar unele vapoare au în interior câte un paraclis sau o capelă cu hramul Sfântului Nicolae, pentru rugăciune.

Sfântul Nicolae este ocrotitor al săracilor, al orfanilor dar și prieten al copiilor, în general. De aceea, în popor se spune că Moș Nicolae aduce daruri în noaptea de 5 spre 6 decembrie și le lasă, discret, în ghetuțele copiilor. Astfel, Sfântul Nicolae este chipul dărnicii smerite, discrete, fără dorință de a fi văzut sau lăudat. Tocmai această dărnicie discretă sau smerită a lui a fost foarte apreciată în popor.

Întrucât sărbătoarea Sfântului Nicolae este rânduită în timpul Postului Nașterii Domnului sau al Crăciunului, adesea copiii confundă pe Moș Nicolae cu Moș Crăciun. Dar, de fapt, Moș Crăciun este personificarea iubirii milostive a lui Dumnezeu Tatăl, Care trimite pe Fiul Său în lume să Se nască, să crească și să ne mântuiască pe noi oamenii.

Aceeași bunătate sau iubire milostivă, darnică și smerită a lui Dumnezeu Tatăl, care S-a arătat în Iisus Hristos, s-a arătat și în Sfântul Nicolae. De aceea cineva spunea că: „Dumnezeu este foarte bun și foarte milostiv. Este ca Sfântul Nicolae!” Adică în loc să spună că Sfântul Nicolae este bun ca Dumnezeu, a zis că Dumnezeu este bun ca Sfântul Nicolae.

3. De-a lungul veacurilor, Sfântul Nicolae a devenit simbolul unei civilizații creștine în care generozitatea sau darnicia ocupă un loc central. Este foarte important să vedem că domnitorii creștini din Țările Române au fost adesea îndemnați de către Biserică să ridice așezăminte filantropice, dar și biserici cu hramul Sfântului Nicolae.

În acest sens, mulți domnitori români au ctitorit cel puțin câte o biserică având hramul Sfântul Nicolae. De ce? Pentru că în această perioadă rece a anului este nevoie de multă milostenie pentru cei săraci, pentru cei singuri, pentru copiii orfani, pentru oamenii lipsiți de cele materiale.

Deci, Sfântul Nicolae este un învățător – nu doar prin cuvinte, ci mai ales prin fapte – al darniciei sau al iubirii milostive a lui Hristos care se manifestă prin oamenii milostivi. Iar acești oameni darnici devin mâinile iubirii milostive a lui Hristos, prin care El ajută pe cei aflați în nevoi.

Sfântul Nicolae a trecut la Domnul în data de 6 decembrie, în anul 340 sau 341 – unii consideră anul morții sale 345. La scurt timp după trecerea sa la Domnul, el a fost cinstit de către popor cu multă evlavie ca sfânt făcător de minuni.

Moaștele sale au rămas vreme îndelungată în cetatea Mira Lichiei. Dar în anul 1087, pentru a nu cădea sub stăpânire musulmană, moaștele sale au fost duse la Bari, în Italia, unde se află și astăzi. Sfintele moaște au ajuns la Bari în data de 9 mai 1087.

De aceea, mai există o zi de pomenire a Sfântului Nicolae, mai ales în Biserica Rusă, și anume, în 9 mai, adică sărbătoarea lui de vară; iar în 6 decembrie, este sărbătoarea lui de iarnă.

Acolo, la Bari, deasupra raclei cu sfintele sale moaște se află o candelă cu două făclii, cu două lumini, pentru a arăta că el este un sfânt iubit atât în Răsărit, unde s-a născut, cât și în Apus, unde odihnește acum. În Apus, sărbătoarea lui s-a numit Santa Claus, adică Sfânta sărbătoare a lui Nicolae. Iar Νικόλαος înseamnă în limba greacă popor biruitor, adică unul care biruiește toate răutățile prin fapte bune.

La București, în biserica „Sfântul Gheorghe” – Nou, se află mâna dreaptă a

Sfântului Nicolae. Aceasta a fost cumpărată de Mihai Viteazul (1593-1601) și adusă, de la Bari, la București, sporind astfel evlavia bucureștenilor față de Sfântul Nicolae.

În acest sens, am constatat cu mare bucurie că, în București, 44 de biserici au hramul Sfântului Nicolae, fie primul hram, fie al doilea sau al treilea. Aceasta înseamnă că în capitala României sfântul cu cea mai mare popularitate este Sfântul Nicolae. Niciun alt sfânt nu are în București atâtea biserici sub ocrotirea lui cum are Sfântul Nicolae.

De ce au dorit bucureștenii atât de mult ca Sfântul Nicolae să fie ocrotitor al bisericii lor, chiar dacă acesta mai are și alte hramuri? Tocmai pentru că au înțeles și au simțit că esența vieții creștine este iubirea milostivă sau darnică, adică bunătatea sufletului.

Sfântul Ierarh Nicolae nu este cel mai mare teolog dintre Părinții Bisericii. Însă, teologia lui este una pastorală, o teologie a faptelor milostive.

Totodată, el are calități duhovnicești, pe care Domnul Iisus Hristos le enumeră în Feririle din Evanghelia după Sfântul Evangelist Luca (cf. Luca 6, 20-23). De aceea, Evanghelia care s-a citit astăzi nu conține textul referitor la Păstorul cel Bun (Ioan 10, 9-16), cum de obicei se pune Evanghelia atunci când prăznuim pomenirea unui ierarh, ci textul Feririlor după Sfântul Evangelist Luca.

Desigur, Sfântul Nicolae a fost și sărac cu duhul, adică smerit, și milostiv, și însetat de dreptate, și a fost prigonit pentru Hristos. Toate Feririle expuse în Evanghelia după Sfântul Evangelist Luca au fost împlinite de el ca virtuți ale vieții sale.

Deci Sfântul Ierarh Nicolae este popular nu pentru că a fost foarte învățat, ci pentru că a fost foarte bun. Prin aceasta vedem că, în Ortodoxie, sfinții care se aseamănă cel mai mult cu Dumnezeu sunt sfinții milostivi, făcători de minuni pentru binele semenilor – nu făcători de minuni pentru a se afirma pe sine în mod egoist.

În acest sens, Sfântul Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirei Lichiei, este pentru noi învățător prin faptă și ne îndeamnă, mai ales în această perioadă de iarnă, să arătăm milostenie, materială și spirituală. Milostenia materială înseamnă o haină, o hrană și un adăpost, pentru cei săraci, iar milostenia spirituală înseamnă o rugăciune pentru sănătatea și mântuirea semenilor, dar și un sfat bun sau o încurajare și o prezență lângă un om singur, dezorientat sau deznădăjduit.

Așadar, Sfântul Nicolae este pentru noi un mare învățător al pregătirii noastre pentru a primi pe Pruncul Iisus în peștera trupului nostru și în ieslea sufletului nostru, prin spovedanie mai deasă, prin împărtășire mai deasă și prin milostenie

mai deasă, prin facere de bine, prin fapte ale iubirii milostive și smerite.

Aici, la noi, în București, prin alegerea aceasta a Sfântului Nicolae ca ocrotitor pentru 44 de biserici, înțelegem că adevărata bucurie vine din dărnicie. Prin urmare, București, Orașul Bucuriei trebuie să fie și orașul dărnicii.

Tuturor celor care poartă numele de Nicolae sau Nicoleta și derivate, peste 800.000 de români (aproximativ 810.000), le dorim ani mulți cu sănătate și mântuire, pace și bucurie, ca să urmeze exemplul vieții Sfântului Nicolae, să apere dreapta credință în fața rătăcirilor sectare, să fie evlavioși și milostivi, spre slava Preasfintei Treimi, binele Bisericii și a noastră mântuire. Amin.

Foto credit: Arhiva Basilica.ro / Mircea Florescu

basilica.ro